

ПЕТРЕНКО Н.О., кандидат економічних наук,
старший викладач

Уманський національний університет садівництва

Розглянуто концепцію логістики в системі управління проектами та обґрунтовано понятійний апарат трактування сутності понять „проект” та „логістика”. Встановлено, що логістика, маючи за мету підвищення ефективності функціонування системи управління проектом, є його невід’ємною частиною, оскільки займається управлінням матеріальними ресурсами.

The concept of logistics in the system of management of projects is observed and the ways of intensification of its use in modern marketing technologies are motivated in the article. It was elucidated that logistics with the purpose of intensification of functioning the system of management of projects is its integral part because it is engaged in the management of material resources.

Постановка проблеми. Останнім часом в практиці матеріально-технічного забезпечення проектів стали використовувати нові методи і технології, які базуються на концепції логістики.

Виробник сільськогосподарської продукції розглядає логістику, як організацію планування і управління засобів та послуг. При цьому ставиться за мету отримання певної продукції в потрібний час в потрібному місці за мінімально можливих витрат. У зв’язку з цим проблема наукового обґрунтування, розробки і практичного забезпечення АПК є досить актуальна.

Логістика як наукова дисципліна і практика менеджменту стає надійним помічником в удосконаленні матеріально-технічного постачання аграрних підприємств. Система управління ресурсами є головною і в управлінні проектами. Логістичний підхід до оптимізації матеріальних потоків повністю відповідає системному підходу в управлінні проектами [1, с.209].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сучасному етапі становлення логістики зустрічаються десятки різних тлумачень даного терміну. Концепція логістики – це напрям мислення, філософія діяльності, згідно з якою необхідно оптимізувати зведені логістичні функції й забезпечити поставку товарів „точно в термін”. Концепція вимагає координації всіх систем руху та зберігання матеріальних ресурсів. У результаті створюється логістична система підприємства, яка значно підвищує ефективність функціонування системи управління проектами, оскільки завдання управління проектами — досягти встановлених цілей протягом обмеженого часу при обмежених фінансових, трудових і матеріальних ресурсів.

Дослідженню питань, пов’язаних із концепцією логістики в системі управління проектами присвячені роботи багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених, серед яких Л.В. Балабанова, М.А. Окландер, Н.Г. Ольдерогге, І.І. Мазур, В.Д. Шапіро та інші.

Формулювання цілей статті. Метою статті є визначення концепції логістики в системі управління проектами та обґрунтувати шляхи посилення їх застосування в сучасних маркетингових технологіях.

Виклад основного матеріалу. Формулювання понять, особливо багатоскладових (яким є зокрема поняття „проект” та „логістика”), як правило, не претендують на єдність і повноту розкриття всіх ознак. Тому приведемо ще декілька відомих формулювань.

1. Тлумачний словник Вебстера: "Проект (від лат. projectus - кинутий вперед; англ. - project) - це що-небудь, що замислюється або планується, велике підприємство".

2. Зведення знань по управлінню проектами, Project Management Institute, США: "Проект - деяке підприємство із спочатку встановленою метою, досягнення якої визначає завершення проекту".

3. Англійська Асоціація менеджерів проекту: "Проект - це окреме підприємство з певною метою, яке ставить певні вимоги до часу, вартості та якості результатів, що досягаються".

4. DIN 69901, Німеччина: "Проект - це захід (намір), який в значній мірі характеризується неповторністю умов у їх сукупності, наприклад: завдання, цілі; тимчасові, фінансові, людські та інші обмеження; розмежування від інших намірів; специфічна для проекту організація його здійснення".

5. Світовий Банк в своєму "Оперативному управлінні": "Проект - комплекс взаємозв'язаних заходів, спрямованих на досягнення протягом заданого періоду часу і при встановленому бюджеті постановлених завдань з чітко певною метою...". Для Банку цілями є: збільшити або реконструювати продуктивні можливості економічної й соціальної інфраструктур, підвищити їх збереження й використання; надати технічну допомогу в підготовці, реалізації й управлінні проектами, навчанні кадрів; представити фінансові кошти, послуги і сприяння при підготовці й реалізації проектів.

6. В.Д. Шапіро в книзі "Управління проектами": "Під проектом розуміється процес цілеспрямованої зміни технічної або соціально-економічної системи, що переводить її з одного стану в інше".

7. Же.-Ф. Фельдманн (Вища комерційна школа, Гренобль, Франція): "Проект - це послідовність взаємозалежних дій, що вимагають залучення декількох учасників; проект повинен бути одноразовим (унікальним); він повинен мати загальну мету, яка може бути описана як свідомо зміна ситуації, що склалася".

8. А. Поуліменакоу (Школа економіки і політології, Лондон, Великобританія): "Проект - єдине у своєму роді чітко визначене зусилля, направлене на отримання певних результатів в багатофункціональному оточенні протягом встановленого терміну і за встановленою ціною із залученням групи людей, що володіють різносторонніми навиками і знаннями, які працюють під спеціальним керівництвом".

9. Брайан Твісс в "Управління науково-технічними нововведеннями": "Кожен проект повинен починатися з чіткої постановки мети, в досягненні якої він і полягає, щодо якої оцінюється успіх проекту. Зазвичай це і називається "визначення проекту". Оскільки остаточний успіх визначається на ринку, цілі повинні бути чітко визначені ринковою потребою, хоча можлива модифікована оцінка цієї потреби в термінах, які найчастіше досягають на практиці" [3, с. 154].

Якщо виходити із наведених визначень, то до проектів можна віднести більшість дій, які зустрічаються в процесі людської діяльності. Такий висновок дає можливість застосувати специфічні методи управління проектами до багатьох заходів, які потребують управління трудовими, фінансовими та матеріальними ресурсами.

Проект, як система, що функціонує в межах життєвого циклу, має:

- вхід, в якості якого виступають всі ресурси проекту, а саме матеріально-технічні, трудові, фінансові та інформаційні;
- комплекс взаємопов'язаних процесів обробки цих ресурсів із врахуванням показників оптимізації для досягнення кінцевої мети управління проектом;
- вихід, який і є результатом проекту.

В рамках управління проектом функціонують матеріальні ресурси та інформаційні потоки, які супроводжують їх та відображають ефективність процесів управління. Таким чином, логістика, маючи за мету підвищення ефективності функціонування системи управління проектом, є його невід'ємною частиною і займається управлінням матеріальними ресурсами.

Щодо терміну „логістика” також зустрічаються різні тлумачення:

1. Б.А. Анікіна в підручнику „Логістика” . Логістика – наука про планування, організацію, управління, контроль і регулювання переміщення матеріальних та інформаційних потоків.

2. Тлумачний словник Вебстера: „Логістика – наука про планування, контроль і управління транспортуванням, складуванням та іншими матеріальними і нематеріальними операціями підприємства.”

3. Школа економіки і політології, Лондон, Великобританія. Логістика – це мистецтво управління потоком матеріалів і продуктів від зовнішнього джерела до споживача.

Важливими завданнями логістики в управління проектами є:

- створення інтегрованої системи управління матеріальними ресурсами на основі інформаційних потоків;
- розробка методів управління рухом ресурсів та контролю матеріальних ресурсів;
- визначення стратегії і технології розподілу ресурсів за видами робіт;
- стандартизація напівфабрикатів та упаковки;
- прогнозування об'ємів постачання, перевезення і складування;
- оптимізація технологічних структур транспортно-складських комплексів.

В системах управління проектами з позиції логістичного підходу взємозв'язуються з інтересами кожного учасника такі питання:

- розробка загальної концепції розподілу ресурсів;
- вибір форми постачання;
- розміщення складського господарства та раціонального обслуговування;
- вибір виду транспорту та організація перевезень.

Вибір конкретної форми організації управління матеріальними ресурсами залежить від специфіки проекту.

Висновки. Таким чином, логістика є новим системним підходом до давно відомих процесів матеріально-технічного постачання, які широко використовувалися в управління проектами. А

об'єднання двох методологій, як управління проектами так і логістики, дає синергійний ефект і забезпечує новий імпульс розвитку обох концепцій.

Література.

1. Гриненко С.П. Теоретичні основи підприємницько-логістичної концепції функціонування АПК в умовах ринку / С.П. Гриненко // Економіка АПК. – 2003. – № 8. – С. 137-141.
2. Окландер М.А. Логістика: навч. посіб. / М.А. Окландер . – К.: Зовнішня торгівля, 2005. – 234с.
3. Тарасюк Г. М. Управління проектами: навч. посіб. / Г. М. Тарасюк. – К.: Каравела, 2004. – 344 с.